

Rechtskundig Weekblad

REDACTIE : Italiëlei, 99, Antwerpen

Vereeniging zonder winstgevend doel

BEHEER : Lange Leemstraat, 99, Antwerpen

Abonnement : 100 fr. per jaar

Postchecknummer : 3185.22

INHOUD :

NA EEN JAAR.

BOND DER VLAAMSCH RECHTSGELEERDEN.

Mr. J. DE WEERDT. — Het wetsontwerp in zake versmelting van maatschappijen.

RECHTSpraak.

Burgerlijke Rechtbank Brugge. — 10 Juni 1932. — Wettelijke hypotheek. — Schrapping bevelen in geval er geen proces in echtscheiding aanhangig is.

Burgerlijke Rechtbank Dendermonde. — 16 Juni 1932. — Notaris. — Verdeling erfenen tusschen amltgenooten. — Grondslag. — Stilzwijgende overeenkomst.

Burgerlijke Rechtbank Dendermonde. — 11 Juni 1932. — Natuurlijk kind. — Vordering tot levensonderhoud. — Rekentenis afgelegd en onderteekend tijdens de poging tot verzoening. — Bewijskracht.

Werkreetersraad van Beroep Antwerpen. — 11 April 1932. — Dienstkontraht. — Doorzending wegens gerechtelijke reden. — Aanbevolen brief.

UIT DE PERS.

BIBLIOGRAPHIE.

RECHTERLIJK LEVEN.

BALIELEVEN.

NA EEN JAAR

Heden verschijnt het laatste nummer van het Rechtskundig Weekblad voor dit rechterlijk jaar.

Toen we in October l.l. de uitgave van ons blad begonnen, deden we het eenigzins met beklemd gemoed. We ontveinsden ons niet dat we voor een zeer zware taak stonden en we vreesden wel eens dat onze krachten zouden te kort schieten om in de tegenwoordige omstandigheden het bestaan van ons blad te verzekeren.

Ons geloof in de Vlaamsche herleving en ons rotsvast vertrouwen in de toekomstmogelijkheden van het Vlaamsche rechtsleven hebben het ons doen wagen de uitgave te beginnen.

Het eerste jaar, ongetwijfeld het moeilijkste, is thans achter den rug en wij zijn gelukkig en tevreden.

Niet dat we het Rechtskundig Weekblad als iets volmaakt beschouwen en dat we geen oog zouden hebben voor zijne gebreken en tekortkomingen. Daarvan geven we ons al te goed rekenschap en onze leuze voor het vervolg zal dan ook steeds zijn ons blad beter en degelijker te maken.

Doch het gepresterde werk is zonder twijfel van beteekenis. Vanaf het eerste jaar hebben we meer dan acht honderd abonnees en aan hen allen brengt het Rechtskundig Weekblad om de acht dagen het Vlaamsche woord. Bij allen houdt ons blad het enthousiasme levendig voor

het ideaal van elk Vlaamsch jurist: de opbloei van een zuiver Vlaamsch rechtsleven en de ontwikkeling eener wetenschappelijke Vlaamsche rechtskultuur.

Onze juristen voelden zich in vele mid- dens eenzaam en zwak.

Het Rechtskundig Weekblad heeft tusschen hen allen een sterke band gesmeed en aldus kunne krachten in groote mate verdubbeld.

Het Vlaamsche rechtsleven is niet meer een problematische toekomstmogelijkheid, het is integendeel de jeugdige en frisch opgroeiende kracht die zich openbaart in de werkelijkheid.

Door de aanstaande wetgeving op de volledige vervlaamsching van het gerecht is voor het Rechtskundig Weekblad een zware taak maar tevens een schitterende toekomst weggelegd.

Naar behooren mede te werken aan den stevigen opbloei van de Vlaamsche rechtswetenschap en aan de ontwikkeling der hartelijke vriendschapsbanden tusschen alle Vlaamsche juristen, zal steeds ons doel zijn.

De opsteraad houdt er aan zijn allerhartelijksten dank uit te spreken aan allen die ons tijdens dit eerste jaar zoo flink hebben geholpen en ter zijde gestaan, en rekent er op dat hij ook in het vervolg nooit tevergeefs op hen beroep zal doen.

DE REDACTIE.

Algemeene Vergadering van den Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden

Het hieronderstaand rondschriften werd door den Bond gezonden aan al de juristen van het Vlaamsche land:

**

M...

Naar aanleiding der aanstaande wetgeving op de vervlaamsching van het Gerecht zal de « Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden » een periode van groote activiteit ingaan. De Bond wenscht inderdaad het zijne bij te dragen opdat de wet die binnen kort in de Kamers zal behandeld worden op doeltreffende wijze de volledige vervlaamsching van het Rechtsleven in de Vlaamsche gewesten zou verzekeren. Doch ook na het in voege treden van de nieuwe

wet zal onze vereeniging zich ten doel stellen onverpoosd te ijveren voor den schitterenden opbloei der jonge Vlaamsche Rechtskultuur.

Thans meer dan ooit is het noodzakelijk dat alle Vlaamsche juristen zich sterk aansluiten en dat onze Bond het machtige organisme worde dat met gezag zal spreken in naam van heel onzen juristenstand.

Wij richten dan ook met deze een oproep tot alle Vlaamsche rechtsgeleerden, magistraten, advocaten en notarissen die nog geen lid zouden zijn van den Bond, opdat zij zich onmiddellijk erbij zouden aansluiten door toezending van het hieronderstaand toetredingsbulletijn aan het Secretariaat, Archimedesstraat, 60, te Brussel.

699

Op Zaterdag, 16 Juli a.s., belegt de Bond te Antwerpen een BUITENGEWONE ALGEMEENE VERGADERING, waarvan het programma hieronder gedrukt staat. Enkel de leden van den Bond hebben toegang tot de bijeenkomsten. Geen enkel Vlaamsch jurist mag op deze vergadering ontbreken!

Op 16 Juli moet de Assisenzaal van het Antwerpsch Gerechtshof te klein zijn voor de schaar saamgestroomde rechtsgeleerden uit heel Vlaanderen!

NAMENS HET BESTUUR:

De Secretarissen: H. Borginon, J. Van Overbeke. De Voorzitter, Hector Le Bon.

Programma :

10 u. — ALGEMEENE VERGADERING in de Assisenzaal van het Gerechtshof te Antwerpen.

a) Wijziging aan de Statuten van den Bond;

b) Bespreking van het vraagstuk der

700

Vervlaamsching van het Gerecht

Deze bespreking zal ingeleid worden door

Mr LEO DELWAIDE

Alle politieke mandatarissen en ook alle magistraten, die lid zijn van den Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden worden speciaal en dringend verzocht op deze vergadering aanwezig te zijn.

13 u. — BEZICHTIGING DER HAVEN- INRICHTINGEN TE ANTWERPEN aan boord van den salonboot, door het Gemeentebestuur welwillend ter onze beschikking gesteld. LUNCH AAN BOORD.

18 u. — ONTVANGST van den Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden door het Gemeentebestuur van Antwerpen ten STADHUIZE.

19 u. — BANKET in het Restaurant « PAON ROYAL » (Statieplein, naast den ingang van den Dierentuin).

Het wetsontwerp in zake versmelting van maatschappijen

De eerste Minister, Minister van Financiën, heeft bij het bureel der Kamer een wetsontwerp neergelegd, betreffende de versmelting van vennootschappen.

Het wetsontwerp heeft hoofdzakelijk ten doel de uitzonderingsmaatregelen welke gedurende de laatste jaren, in zake versmelting, uitgevaardigd werden, te bestendigen tot 1 Juli 1935, en ze tevens een ruimer, een meer algemeen karakter te schenken. Het is inderdaad niet de eerste maal dat een bijzondere wetgeving aan de versmelting wordt gewijd.

De wet van 23 Juli 1927 voorzag de vermindering van de registratie- en overschrijvingsrechten met 2/3, zoodat deze rechten alsdan respectievelijk gebracht werden van 1,20 fr. op 0,40 fr. en van 1,80 fr. op 0,60 fr. (later verhoogd met één deciem krachtens de wet van 23 Maart 1932).

Het registratierecht wordt, zooals men weet, berekend op het gezamenlijk bedrag van de bruto inbreng. Het overschrijvingsrecht wordt daarenboven betaald op het bruto bedrag der ingebrachte onroerende goederen. Daar de fusie nu juist verwezenlijkt wordt door het inbrengen van het patrimonium der op te slorpen vennootschap(pen) bij de opslorpende maatschappij, is het duidelijk op welke ontzaglijke basissen deze rechten — vooral registratierechten — zullen berekend worden. De vermindering dezer rechten met twee derden is dan ook van het grootste belang.

Voegen wij daarbij dat de wet van 1927 tevens vrijstelling bracht van de mobiele taks, welke de fiskus beweerde — te recht of ten onrechte — te moeten toepassen bij versmelting. De fiskus steunde zich op art. 15, par. 2 van de samengeordende wet in zake rechtstreekse belastingen, luidend als volgt: « Wordt ten gevolge welke luidt als volgt: « Wordt ten gevolge van vereffening of om eenige andere reden tot verdeling van het maatschappelijk vermogen overgegaan, dan wordt de belasting geheven op het geheel bedrag der sommen, uitgekeerd in speciën, in titels of anderszins, na aftrek van het werkelijk volstort kapitaal dat nog terugbetaalbaar is. »

De fiskus verlangde dientengevolge de mobiele taks te heffen op de waarde der nieuwe titels, toegekend in ruil van den inbreng, in zoverre deze waarde het cijfer van het volstort kapitaal zouden overtreffen.

Gezien nu de op te slorpen maatschappijen vaak opgericht werden tijdens een periode gedurende dewelke de frank een andere goudwaarde had dan op het oogenblik der versmelting, kwam de fiskus er toe als belastbare « winst » te aanzien datgene wat niet anders was dan de tegenwaarde van het werkelijk gestort « kapitaal ». De belastingen werden echter geheeten belastingen « op het inkomen ». Ze mochten dus het kapitaal niet treffen. Vandaar dat de wetgever van

1927 de mobiele taks totaal heeft uitgeschakeld in zake versmelting.

**

Deze voordeelen werden toegekend op voorwaarde dat de akte van versmelting ter registratie zou aangeboden worden binst een periode van 3 jaar, en dat de vennootschappen welke versmelten, opgericht zouden zijn bij akte geregistreerd vóór 9 Augustus 1927. Alleen handelsvennootschappen van Belgische nationaliteit kwamen in aanmerking.

**

De burgerlijke vennootschappen echter welke den vorm van handelsvennootschappen aanvaard hadden, of konden aanvaarden, en de Belgische nationaliteit bezitten, konden ook van de gunsttarieven genieten. Wat meer is: zij mochten tot versmelting beslissen met een meerderheid van 3/5 der stemmen, zonder vooraf den vorm van de handelsvennootschap aan te nemen.

Dit is een merkwaardige uitzondering op het beginsel dat burgerlijke vennootschappen, behoudens tegenstrijdige bepalingen van de maatschappelijke akte, slechts met algemeenheid van stemmen hun statuten mogen wijzigen.

**

De wet van 2 Juli 1930 heeft de bepalingen der wet van 1927 gebiedende kracht geschonken tot 1 Juli 1932. Zij heeft tevens voorzien dat de fiskale voordeelen ook toepasselijk werden op de opslorping van een industriele tak door een andere maatschappij.

**

De wet van 1927 was inderdaad alleen toepasselijk op versmelting van vennootschappen. Versmelting eischt dat de vennootschappen die zich vereenigen zouden verdwijnen, min één gebeurlijk. Versmelting geschiedt ofwel door het opgaan van twee of meer bestaande vennootschappen in een nieuwe, ofwel door het opgaan van een of meer vennootschappen in een bestaande vennootschap. Opslorping van een bepaalde tak of van een bepaalde bedrijvigheid zonder dat de vennootschap zelf verdwijne, was uitgesloten. Zulke handeling maakt inderdaad geen versmelting van vennootschappen uit.

**

Sedert 1 Juli l.l. heeft ook de wet van 1930 opgehouden van kracht te zijn. Het wetsontwerp dat thans werd neergelegd breidt opnieuw het toepassingsveld uit: het vergt niet meer, zoals de wet van 1930, dat de tak der bedrijvigheid die wordt ingebracht bij de opslorpende vennootschap, van industriele aard zij. Het is ook niet meer noodig dat de versmelende vennootschappen Belgisch zouden zijn. Het volstaat dat de opslorpende vennootschap deze nationaliteit zou bezitten, onafhankelijk van de nationaliteit van de vennootschap die opgeslorpt wordt of die den inbreng verwezenlijkt.

Deze laatste verruiming der wet wordt voorgesteld om te verhinderen dat ondernemingen zouden geneigd zijn, de fusie aan te gaan in het buitenland, namelijk onder de vlag van wetgevingen — zoals deze van Luxemburg en sommige Zwitserse Kantons — welke voor het samenstellen van groepeerings bijzonder gunstig zijn.

De nieuwe wet zou gelden tot 1 Juli 1935. De akte die de fusie of den inbreng vaststelt moet vóór 1 Juli 1935 ter registratie aangeboden worden. De voordeelen kunnen genoten worden door de vennootschappen die opgericht werden door akte geregistreerd vóór 1 Juli 1932.

**

Het belang van de wettelijke regeling der versmelting van vennootschappen, is opvallend. Denken we even aan de talloze patrimonialia, waartusschen ontzaglijk grote, die gedurende de laatste jaren van de eene maatschappij naar de andere zijn overgegaan. In het bankbedrijf bleef haast geen enkele instelling aan fusie vreemd: Société Générale met de Banque d'Outremer; de Banque de Bruxelles met haar talrijke filialen; de Algemeene Bankvereeniging met de Bank van Oost-Vlaanderen en met de N. V. Crédit Général de Belgique; Bank Unie met de Bank voor Uitbreiding van Handel en Nijverheid; de Comptoir Peemans met de Trust Industriel en de Handelsbank met de Banque Belgo-Helvétique. Dit naast zooveel anderen. De versmelting is een alledaagsch verschijnsel geworden in het leven der naamloze vennootschappen.

Nooit heeft de versmelting van vennootschappen zulke bloeiperiode gekend. Dit verschijnsel van onze moderne economie strekt zich trouwens uit tot verschillende landen van West-Europa. De meeste wetgevingen hebben gedurende de laatste jaren bijzondere maatregelen getroffen om de versmelting te vergemakkelijken.

In de motiveering van 23 Juli 1927 (Parl. Bescheiden, verslag aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers n° 279) lezen wij dat de wet voor doel heeft door het bevorderen der versmelting, handel en nijverheid toe te laten zich beter te organiseren, zich sterker door concentratie in te richten, de algemeene onkosten te verminderen, de voortbrengst te verdubbelen, en aan de buitenlandse mededinging gemakkelijker te weerstaan. De motiveering van het wetsontwerp Renkin zegt dat op dit oogenblik meer dan ooit de noodzakelijkheid aan versmelting bestaat. Deze beweegreden eischt geen verder commentaar.

Het is echter niet overbodig vast te stellen dat de versmelting van juridisch standpunt uit, de plaats niet heeft verkregen welke haar noodzakelijker wijze toekomt, naar de rol die ze in de economie vervult. In onze meest vooraanstaande handboeken van handelsrecht, vinden wij zeer weinig, soms totaal niets, betreffende de versmelting. De versmelting is nochtans een verhandeling welke van ingewikkelde aard is, en de vragen die zich opdringen zijn menigvuldig: Wij stippen er enkele aan: Is het mogelijk, zoals in de praktijk zoo vaak gebeurt, de opslorping rechtstreeks door de algemeene vergadering te laten beslissen, in den vorm eener wijziging van statuten, zonder dat deze vennootschap in vereffening worde gesteld? Dienen de goederen van de op te slorpen vennootschap door bijzondere daartoe gevolmachtigden, of door vereffenaars ingebracht worden? Dient de inbreng in de akte van fusie omstandig vermeld, of hoeft er alleen een algemeene beschrijving van gegeven? Geldt het hier een inbreng in natura die duidelijk dient aangegeven ook in zijn verscheidene bestanddeelen?

Aan wie worden de titels toegekend, in ruil van den inbreng? Aan de aandeelhouders rechtstreeks of aan gebeurlijke vereffenaars der opgeslorpte vennootschap? Dient de verdwijnende maatschappij een bilan voor te leggen, en een winst- en verliesrekening, alvorens in den schoot der opslorpende vennootschap te verdwijnen? Wat gebeurt er met de ontlasting van de beheerders, met hun verantwoordelijkheid, met de rechtsoverdrachten van derden, en van de vennoten, zoo tegenover de verdwijnende vennootschap, als tegenover de beheerders? Wat wordt er van de verjaring? Moeten de titels welke in ruil worden toegekend geblokkeerd?

Dit zijn zooveel vragen welke wij hopen weldra te kunnen nagaan omtrent de versmelting van naamloze vennootschappen.

Mr J. DE WEERDT.

RECHTSPRAAK

BURGERLIJKE RECHTBANK BRUGGE

2e KAMER — 10 JUNI 1932

Voorzitter: M. Soenen
Rechters: M. Verstraeten en M. Axters
Pl.: Mr Van Tyghem en Mr Carton

WETTELIJKE HYPOTHEEK. — SCHRAPPING. — INSCHRIJVING GENOMEN INGEVOLGE ART. 67 DER HYPOTHECAIRE WET. — SCHRAPPING BEVOLEN IN GEVAL ER GEEN PROCES IN ECHTSCHEIDING AANHANGIG IS.

Waar een wettelijke hypotheek toegestaan is geworden uitsluitend op grond van art. 67 der wet van 16 December 1851 is het vereischt dat de oorzaak voorzien door dit artikel zou bestaan op het oogenblik der inschrijving.

Wanneer de gehuwde vrouw niet bewijst eene proceduur van echtscheiding aanhangig gemaakt te hebben, dient de schrapping van deze wettelijke hypotheek bevolen.

Verstraete t/ Deneweth-Verstraete

Gehoord de partijen in hunne middelen en besluitselen;

Overwegende dat de vordering strekt tot de doorhaling der inschrijving van wettelijke hypotheek, welke krachtens machtiging verleend door den Voorzitter dezer rechtbank op 12 November 1931 en tot beloop van het door hem vastgesteld bedrag van vijftig duizend frank door verweerster Deneweth den 12 November 1931 ten kantore der grondpanden te Brugge, werd genomen op een woonhuis met afhankelijheden, gebouwen, tuin, uitgangspoort en medegaande land, aan aanlegger toebehoorende, gelegen te Swevezele, Bruggestraat, gekadastraerd sektion a N° 948 d en gedeeltelijk nummer 948 b, groot dertien aren vijf en dertig centiares;

Overwegende dat verweerster geene der in artikel 64 al. 1 van de wet van 16 December 1851 uitdrukkelijk vermelde gronden voor het inschrijven eener wettelijke hypotheek kan doen gelden dat zij geen bruidschat heeft ingebracht en bij ontstentenis van huwelijkscontract geene bijzondere bepalingen ten haren voordeel kan inroepen;

Overwegende dat de inschrijving genomen door verweerster enkel steunt op de gronden voorzien bij artikel 67 van de wet van 16 December 1851 dat dus op het oogenblik der inschrijving de oorzaak ervan moet bestaan (Martou Privilèges et hypothèques T 3 N° 921, Luik 28 Juni 1900 Pas. 1900 3 305, Dinant 21 Juni 1924 jur., Luik 1924, 227);

Overwegende dat een hypotheek enkel reden van bestaan heeft als waarborg eener schuld. (Dendermonde 14 November 1872, B. J. 1873, 123);

Overwegende dat verweerster in den loop van haar huwelijk niets heeft geërfd, dat zij geene rechten op vergoedingen of terugnemingen heeft uit te oefenen, en geen enkel verhaal tegen aanlegger te doen gelden heeft; dat zij enkel inroept haar gebeurlijk aandeel in de gemeenschap bij dezer ontbinding en haar recht op een jaargeld tot onderhoud en een provisie ad litem in verband met eene vraag van scheiding van tafel en bed door haar in te spannen om hare inschrijving te wettigen;

Overwegende dat verweerster het bewijs niet inbrengt eene zulkdanige vraag van scheiding zelfs op dit oogenblik te hebben ingediend, dat dus de door haar ingeroepen oorzaak op 12 November 1931 niet bestond en derhalve de inschrijving ongewettigd voorkomt (Dendermonde, 17 Januari 1931, Rechr. Weekblad, 1e jaargang, N° 1; Brugge, 1 Juli 1931, onuitg. Luik, 31 October 1900, Pas. 1901-2, N° 138; Brugge, 14 November 1898, blz. 1900-290);

Overwegende dat op grond van artikel 95 der wet van 16 December 1851 in deze omstandigheden de doorhaling der inschrijving dient bevolen te worden;

Om deze redenen:

De Rechtbank, alle andere besluitselen verwerpende, gehoord den heer Faveau, Substituut van den Prokureur des Konings, in zijn eensluidende meening, voor zooveel noodig akte verleende aan eischer dat hij zijn vrouw bijstaat en machtigt, beveelt de handlichting en doorhaling der inschrijving ten laste van aanlegger genomen ten kantore der grondpanden te Brugge, op 12 November 1931, boek 918, N° 153; zegt dat de heer bewaarder der grondpanden op vertoon van het afschrift van het onderhavig vonnis nadat het kracht van gewijsde zal hebben en waarvan het bewijs zal afgeleverd worden volgens de

bepalingen van artikel 548 van het wetboek van burgerlijke rechtspleging, tot de doorhaling van gezegde hypotheek zal overgaan;

Veroordeelt de verweerster tot de kosten.

BURGERLIJKE RECHTBANK VAN DENDERMONDE

16 JUNI 1932

Voorzitter: M. Van Ginderachter
Rechters: M. Van Winckel en M. Matthys
Pl.: Mr Stuyck t/ Mr Broekaert

NOTARIS. — RECHT OP HONORARIUM. — VERDEELING EERELOON TUSSEN AMBTGENOOTEN. — GRONDSLAG. — STILZWIJGENDE OVEREENKOMST. — NOTARISSEN BEHOORENDE TOT VERSCHILLENDE ARRONDISSEMENTEN.

Het recht van den notaris op honorarium spruit alleenlijk voort uit het werkelijk uitoefenen zijner ambtsbediening.

De aanspraak van eenen notaris op eereloon wegens eene akte waartoe hij zijn ambt niet heeft verleend kan enkel gesteund zijn op eene overeenkomst met zijnen werkenden ambtgenoot.

Wanneer de tuchtreglementen der Kamers van Notarissen der arrondissementen in dewelke twee notarissen onderling hunne standplaats hebben een bepaald geval van verdeling van eereloon op verschillende wijze oplossen is tusschen die ambtgenooten geene stilzwijgende wilsovereenstemming te vermoeden.

Janssens t/ Goossens

Gehoord partijen in hunne middelen en besluitselen;

Gezien de processtukken;

Overwegende dat aanlegger beweert: 1) dat hij samen met verweerder gelast werd met de vereffening en verdeling der nalatenschap van wijlen Edmond Michiels en met den verkoop der goederen ervan afhangeende; 2) dat verweerder hem het derde deel moet afstaan der eereloonen welke eerstgenoemde bij deze verrichtingen, — zoo beweerd voor gemeene rekening, — heeft genoten;

Overwegende dat de eisch aldus strekt tot betaling eener hoofdsom van twintig duizend frank — te vermeerderen of te verminderen in den loop des gedings;

Overwegende dat aanlegger is de hieboven vermelde verkooping en andere notariele verrichtingen niet is opgetreden, — en overigens niet kon optreden, vermits alle werkzaamheden buiten zijn gebied zijn gebeurd, — om de akten op te maken of te helpen opmaken;

Overwegende dat het recht van den notaris op honorarium alleenlijk voortspruit uit het werkelijk uitoefenen zijner ambtsbediening en enkel zijne rechtvaardiging vindt in den dienst welke hij bewijst bij het verlijden eener akte; dat aldus nauwelijks hoeft gezegd dat een notaris geen aanspraak kan maken op eereloon wegens eene akte waartoe hij zijn ambt niet verleent, ten ware er diensaangaande tusschen hem en den werkenden notaris eene bijzondere overeenkomst bestond, waarbij de notaris die de akte verlijdt «vrijwillig» aan zijn ambtgenoot het bij die akte hoorend eereloon of een gedeelte van dat eereloon afstaat; (zie: Schieks en Vanisterbeek, Boek I, Droit Notarial, bl. 803, N° 33; Tongeren, 13 Maart 1900, Rev. Prat. 1901, blad. 12);

Overwegende dat in het huidige geval eene dergelijke overeenkomst voorzeker niet uitdrukkelijk werd gesloten;

Overwegende dat men derzelver bestaan ook niet kan afleiden uit de gebruiken waaraan de twee notarissen zich stilzwijgend zouden gedragen hebben;

Overwegende immers dat het voorhandig geval op verschillende wijze wordt opgelost door de tuchtreglementen der Kamers van Notarissen der Arrondissementen Antwerpen en Dendermonde in dewelke partijen onderling hunne standplaats hebben; (Regl. der not. Arr. Antwerpen van 16 Maart 1929, art. 11; Regl. der not. Arr. van Dendermonde, 11 Juni 1893, art. 14);

Overwegende dat uit de bestanddeelen der zaak voldoende blijkt dat verweerder vóór 1 April 1930, — zij het ook slechts mondeling, — met de bewuste vereffening en verkooping gelast werd en dat er toen geenszins sprake is geweest van aanleggers tusschenkomst;

Overwegende dat verweerder van den beginne af aan aanlegger liet weten dat hij alleen met de kwestieuze zaak gelast was;

Overwegende dat men dus mag aannemen dat verweerder in den geest van het reglement der tuchtkamer van Dendermonde het later optreden van aanlegger slechts als de tusschenkomst van een

raadsman van sommige belanghebbenden heeft aanzien, terwijl aanlegger in de meening kan verkeerd hebben dat hij tijdig genoeg in de zaak was gekomen opdat zijn ambtgenoot, al behoort hij ook tot een ander arrondissement, hem als medewerker zou aanvaarden;

Overwegende dat derhalve geene wils-overeenstemming op stilzwijgende wijze is ontstaan;

Overwegende dat uit deze beschouwingen insgelijks volgt dat — zonder ook maar de ontvankelijkheid zelf van het aangeboden bewijs te onderzoeken — de door aanlegger aangevoerde feiten noch ter zake dienend, noch afdoende zijn;

Overwegende dat de eisch aldus ongegrond voorkomt.

Om deze redenen:

De Rechtbank, alle verdere en tegenstrijdige beslitselen van de hand wijzende, en namelijk elk verder aanbod van bewijs als noodeloos verwerpene, verklaart den eisch ongegrond; verwerpt hem;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

BURGERLIJKE RECHTBANK VAN DENDERMONDE

11 JUNI 1932

Voorzitter: M. Van Ginderachter
Rechtshouders: M. Van Winckel en M. Matthys

NATUURLIJK KIND. — VORDERING TOT LEVENSONDERHOUD. — GESLACHTSBETREKKINGEN MET DE MOEDER. — BEKENTENIS AFGELEGD EN ONDERTEEKEND TIJDENS DE POGING TOT VERZOENING. — BEWIJSKRACHT. — VEREISCHE BESTANDEDELEN. — VASTSTELLING JAARGELD. — RECHTSPLEGING. — KLIMMEND BEDRAG. AANVANGSPUNT.

De bekentenis door den vermoedelijken vader van een natuurlijk kind afgelegd en onderteekend tijdens de voorafgaande poging tot verzoening voorzien door art. 340f, B. W., beantwoordt aan de vereischen van het artikel 340b, 1°, B. W.

Het feit alleen van de bekende geslachtsbetrekkingen met de moeder binnen 't wettelijk tijdperk der verwekking is voldoende, al blijft verweerder dan ook uitdrukkelijk het vaderschap van het kind ontkennen.

Wanneer, al ware het ook maar eene enkele geslachtsbetrekking op gezegd tijdstip schriftelijk is bekend, moet bovendien niet meer bewezen worden dat de betrekkingen met de moeder gewoon en openbaar waren.

De uitzonderlijke rechtspleging in de Raadkamer is streng beperkt tot het enkel geval waarin de verplichting zelf om te betalen wordt erkend en de betwisting alleen over het bedrag der schuld loopt.

Het bedrag der uitkeering tot onderhoud moet worden vastgesteld in verhouding tot de gaandeweg stijgende behoeften van het kind.

Het onderhoudsgeld moet in beginsel betaalbaar worden gesteld sedert den dag der geboorte van het kind.

Meul t/ Van Remoortere

Gehoord partijen in hunne middelen en beslitselen;

Gezien de processtukken en wel namelijk het behoorlijk geboekte bevelschrift van den heer d.d. Voorzitter, waardoor partijen op 16 December 1931 vóór de Rechtbank werden verzonden;

Overwegende dat op 10 Juni 1931 aanlegster een kind heeft gebaard dat in de geboorteregisters der gemeente St-Gillis-Waas is ingeschreven onder den naam van Norbert-Prosper Meul en door de moeder erkend werd op 7 Juli 1931;

Overwegende dat aanlegster op grond van artikels 340/b en 340/c B. W. (wet van 6 April 1908) van verweerder betaling vordert:

1) in hare hoedanigheid van wettelijke beheerster over de goederen van het voornoemde natuurlijk, door haar erkend kind: eener som van 1.000 frank in de maand om in den onderhoud en de opvoeding van het kind te voorzien te rekenen van den dag zijner geboorte tot als wanneer het den ouderdom van 18 volle jaren zal hebben bereikt;

2) in eigen naam: eener som van 500 fr. wegens kosten van kraambed en van onderhoud gedurende vier weken volgende op hare bevalling;

Overwegende dat tijdens de voorafgaande poging tot verzoening voorgeschreven door art. 340/f B. W. (wet van 6 April 1908), verweerder heeft bekend dat hij met aanlegster geslachtsbetrekkingen heeft gehad; dat verweerder het procesverbaal waarin die verklaring werd opgenomen heeft onderteekend;

Overwegende dat uit die geschreven bekentenis tevens klaar en duidelijk volgt dat die geslachtsbetrekkingen met aanlegster hebben plaats gehad binnen het wettelijk tijdperk der verwekking van gezegden Norbert-Prosper Meul;

Overwegende dat ook indien men die bekentenis als buitengerechtelijk aanziet,

zij nog even bewijskrachtig is als diegene welke in den loop van 't geding zelf zou worden afgelegd (Planioi, Trait. élém. de droit civil, 5e druk, d. II, N° 30);

Overwegende dat het eveneens zonder belang is dat verweerder uitdrukkelijk het vaderschap van het kind blijft ontkennen; dat eenerzijds immers de eisch niet beoogt den staat van het kind ten opzichte van verweerder te veranderen; dat anderzijds, waar noch de exceptio plurium, noch kennelijk wangedrag der moeder worden tegengeworpen, — laat staan bewezen zijn, — het enkele feit van verweerders bekende geslachtsbetrekkingen met aanlegster binnen 't wettelijk tijdperk der verwekking, zoowel naar de letter, als naar den geest der wet, voldoende is om dit vermoeden en die zedelijke overtuiging te doen ontstaan waarop de wetgever van 1908 de verplichting steunt tijdelijk in het levensonderhoud van het kind te voorzien en de kraamkosten der moeder te betalen;

Overwegende verders dat uit de voorbereidende werkzaamheden der wet van 1908 en meer in het bijzonder uit de verklaringen van den verslaggever in den Senaat volgt dat, waar eene schriftelijke bekentenis van den verweerder wordt bijgebracht, het voldoende is dat dezelve al ware het ook maar op eene enkele geslachtsbetrekking met de moeder, binnen het wettelijk tijdperk der verwekking, zou slaan (Pasinomie 1908, N° 187, bladz. 360);

Overwegende diensvolgens dat het in zulk geval niet meer vereischt is dat bovendien nog bewezen worde dat de betrekkingen gewoon en algemeen bekend waren (arg. art. 340/b, 1° en 2°);

Overwegende dat de grondslag der kwetsieuze rechtsvorderingen aldus bewezen zijnde, nog enkel het bedrag der uitkeering tot onderhoud aan het kind en der vergoeding aan de moeder verschuldigd dient vastgesteld te worden;

Overwegende dat hier terloops kan worden aangestipt dat, — hoewel verweerder, zoals hierboven aangehaald, bij zijne verschijning vóór den d.d. Voorzitter de geslachtsbetrekkingen met aanlegster heeft bekend, — de verdere behandeling der zaak nochtans in openbare terechtzitting is moeten geschieden; dat immers de uitzonderlijke rechtspleging in de Raadkamer streng beperkt is tot het enkel geval waarin de verplichting zelf om te betalen wordt erkend en de betwisting alleen over het bedrag der schuld loopt, (Ulrix, L'act. alim. des enf. nat., N° 134, bladz. 80);

Overwegende dat de kosten van kraambed en onderhoud der moeder gedurende de vier weken volgende op hare bevalling in billijkheid op de gevraagde som van 500 frank zijn begroot;

Overwegende dat daarentegen het bedrag door aanlegster gq. voor onderhoud van haar kind gevorderd erg overdreven is; dat, gelet op de maatschappelijke betrekking van aanlegster en derhalve op het midden waarin 't kind zal worden groot gebracht, alsmede op de middelen van verweerder en het aandeel door de moeder zelf in de kosten van onderhoud en opvoeding te dragen, de uitkeering ten laste van verweerder, — in verhouding tot de gaandeweg stijgende behoeften van het kind en onder uitdrukkelijk voorbehoud van herziening volgens gebeurlijke schommelingen in den toestand van partijen, — behoort te worden vastgesteld zoals hierna in het beschikkend gedeelte van het vonnis is bepaald;

Overwegende dat de behoeften van het kind en dus ook zijn recht op levensonderhoud van op het oogenblik zijner geboorte ontstaan; dat door de omstandigheid dat de moeder, wettelijke beheerster over de goederen van het kind, natuurlijkerwijze slechts eenigen tijd later in staat is om in rechte op te treden, de belangen van den minderjarige niet kunnen worden geschaad; dat in werkelijkheid aanlegster met bekwaamheid heeft gehandeld; dat het dan ook rechmatig en billijk voorkomt de veroordeeling te doen terugwerken tot aan de geboorte van het kind; (Gent, 29 Maart 1923), Pas. 1923-II-121; Leuven, 20 Jan. 1927, Pas. 1927-III-90; Doornik, 13 Dec. 1928, Pas. 1929-III-152; Dinant, 9 Jan. 1930, Jur. Liège 1930, 29);

Om deze redenen:

De Rechtbank, op eensluitend advies van den Heer Bohijn, subtituut-Prokureur des Konings, alle verdere of tegenstrijdige beslitselen van de hand wijzende, veroordeelt verweerder om te betalen:

a) aan aanlegster in eigen naam, wegens kosten harer bevalling op 10 Juni 1931, en voor haar onderhoud gedurende de vier daaropvolgende weken, de som van vijf honderd frank, met de gerechtelijke interesten;

b) aan dezelfde, in hare hoedanigheid van wettelijke beheerster over de goederen van het natuurlijk, door haar erkend, kind, Norbert-Prosper Meul, eene uitkeering tot onderhoud ten beloope van 1200 frank 's jaars te rekenen van 10 Juni 1931 tot 9 Juni 1939, en ten bedrage van 1800 frank 's jaars van 10 Juni 1939 tot 9 Juni 1949, betaalbaar per maand en op voorhand ter woning van aanlegster, met de gerechtelijke interesten, te rekenen van 29 December 1931 op het bedrag der achterstallen welke op dien datum van 't exploit van rechtsingang waren verschuldigd, en te rekenen van elken valdag, voor de daarna verschenen termijnen;

Ontzeft het meergevorderde als ongegrond;

Verwijst verweerder in de kosten op taxaat;

Verklaart het onderhavig vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet tegenstaande elk verhaal en zonder borg, tenzij voor wat de kosten aangaat.

WERKRECHTERSRAAD VAN BEROEP ANTWERPEN

11 APRIL 1932

Voorzitter: M. V. De Keyser
Pl.: Mr De Weerd

DIENTSKONTRAKT. — DOORZENDING WEGENS GEWICHTIGE REDEN. — AANBEVOLEN BRIEF. — GELIJKAARDIGE BEKENDMAKING VOLSTAAT.

De grondige reden tot onmiddellijke doorzending van een bediende heeft aan deze laatste niet noodzakelijk per aangeteekend schrijven te worden bekend gemaakt. Een gelijkaardige bekendmaking volstaat op voorwaarde dat de bediende daardoor volkomen op de hoogte wordt gebracht van hetgeen hem ten laste gelegd wordt.

Gevaert & Co t/ Cauterman

Gehoord de partijen in hunne middelen en beslitselen;

Gezien een expeditie van akte van beroep, in dato 16den December 1930, onderteekend door C..., volmacht drager, waarbij deze verklaart in naam en voor de Maatschappij G... beroep in te leggen tegen een vonnis uitgesproken door den Werkrechtssraad van Eersten Aanleg van en te Antwerpen;

Gezien voornoemd vonnis, de dato 11 Juli 1900 dertig, voorgebracht in gelijkvormig afschrift, waarbij bovenvermelde Raad van en te Antwerpen de Maatschappij G... veroordeelt te betalen aan Paul Cauterman, de som van twee en veertig honderd frank ten titel van schadevergoeding met de interesten en de kosten;

Aangezien beroepster in eersten aanleg heeft doen gelden dat zij gerechtigd was beroepene onmiddellijk uit haren dienst te ontslagen; — dat de eerste rechter die aanklacht niet ten gronde onderzocht heeft en gemeend heeft ze a priori van de hand te moeten wijzen, omdat beroepster ze niet tijdig en bij middel van een aanbevolen schrijven aan beroepene heeft doen kennen naar luid van artikel 14 der wet op het bediende kontrakt;

Aangezien echter die beschikking geen ander doel heeft dan de bediende te vrijwaren tegen willekeur van zijn patroon en hem de gelegenheid te verschaffen ten gunstigen tijde zich te verantwoorden over het bewijs van plichtverzuim dat men tegen hem zou inbrengen om eene onmiddellijke doorzending zonder vergoeding te wettigen;

Aangezien daarom de wetgever gewild heeft dat de reden der doorzending binnen de drie dagen aan den bediende wordt kenbaar gemaakt, en dat hij gemeend heeft het eenvoudigste en goedkoopste middel daartoe te vinden, in het bestellen van een aanbevolen schrijven;

Aangezien echter, zoals de eerste rechter het zelf gezegd heeft — « dit aanbevolen schrijven toch geen plechtige akte is »; dat het volgens een Arrest van het beroepshof van Brussel — zelfs « het meest onvolmaakt middel van bekendheid is » en dat het daarom algemeen aangenomen wordt, dat dit schrijven mag vervangen worden door eene gelijkaardige bekendmaking, op voorwaarde dat daardoor de bediende volkomen op de hoogte gebracht wordt van hetgeen hem ten laste gelegd wordt;

Aangezien in deze, zulke bekendmaking wel degelijk bestond en dat ze gebeurde in eenen vorm en bij middel eener procedure die beroepene volkomen op de hoogte stelden en hem geen oogenblik konden laten twifelen aan de inzichten van beroepster aangaande zijne onmiddellijke verwijdering uit zijnen dienst;

Aangezien inderdaad beroepster officieel klacht tegen hem indiende bij den Heer Prokureur des Konings, wegens ver-

vreemden van fabriekgeheimen; dat den zelfden dag dier aanklacht beroepene daarvan kennis verkreeg en door de politie onderhoord werd over de aangeklaagde feiten;

Aangezien beroepene deze feiten niet gladweg tegensprak; dat hij bevonden werd in bezit van geheime formules, die hij niet bezitten mocht en dat het trouwens bewezen en door hem niet ontkend is geworden dat hij met eene vreemde mededingende firma daarover in briefwisseling was;

Aangezien, zoo die feiten dan al geene ontvremding waren onder strafrechtelijk oogpunt, zij in ieder geval laakbare feiten waren, die beroepster het recht gaf haar vertrouwen te blijven behouden aan een bediende die beweerde geheimen « met zijn oog te mogen stelen »;

Aangezien, trouwens beroepene zelf zoo volmaakt overtuigd was van de ongerijmdheid van nog langer in dienst te kunnen blijven, dat hij zich na het voorvallene op 20 November 1929, niet eens meer op het werkhuis van beroepster vertoond heeft;

Aangezien er uit dit alles blijkt dat er afdoende redenen bestonden voor beroepster, om beroepene op 20 November 1929 onmiddellijk uit haren dienst te ontslaan, en dat die redenen onmiddellijk aan beroepene ter kennis zijn gebracht ten genoeg van recht.

Om deze redenen:

De Werkrechtssraad van Beroep, voor de provinciën Antwerpen en Limburg, Kamer voor bedienden, alle verdere en tegenstrijdige beslitselen verwerpene, verklaart het beroep regelmatig in den vorm en ontvankelijk en gegrond en daarover recht doende, vernietigt het vonnis « a quo » en wijst beroepene af van zijnen eisch en stelt de kosten ten zijnen laste.

Uit de Pers

De Rechtsgedachte der historische school

REDE VAN DR. J. J. VON SCHMID

Dr. J. J. von Schmid, gunstig gekend door zijn belangrijk werk over « Staatsrechtswetenschap en Sociologie » hield op 4 Juni l.l. in de Vereeniging voor wijsgeerten des rechts een belangrijke lezing over « De Rechtsgedachte van de historische school ».

« De Nieuwe Rotterdamse Courant » van 5 Juni l.l. (ochtendblad) geeft hierover het hieronderstaand uitgebreid verslag dat onze lezers stellig belang zal inboezemen.

Gistermiddag heeft in het Spinozahuis te 's-Gravenhage, onder voorzitterschap van prof. D. Kranenburg een algemeene vergadering van de vereeniging voor wijsgeerte des rechts plaats gevonden, in welke bijeenkomst jhr. dr. J. J. von Schmid, secretaris van de vereeniging uit Leiden, een lezing heeft gehouden over de rechtsgedachte van de historische school.

Het jaar 1814, aldus spreker, beteekent ook voor de rechtswetenschap een keerpunt in de geschiedenis door de publicatie van het programma van de historische school door Friedrich Karl von Savigny. Hoewel de achtentiende eeuw aanvankelijk rationalistisch dacht en dus van het historische afkeerig was, had men zich reeds in de tweede helft daarvan afgekeerd om een klassicisme en romantiek te zoeken. Evenals dan het historische, was eens het rationalisme ook een reactie geweest en wel op het klassicisme van de renaissance, toen men niet meer in de oudheid, maar in eigen geest wilde zoeken naar wetenschap en waarheid. Met de rede, de ratio, keerde men zich eerst theoretisch, later praktisch, tegen het historisch geworden, omdat men dit als onredelijk beschouwde. Want men wilde staat en maatschappij volgens de wetten van de rede hervormen. Zoo wist men in de revolutie-periode tegen het einde van de achttiende eeuw het gehele gegroeide recht te doen plaats maken voor nieuwe wetboeken, die van Napoleon. Terwijl men met de staatsinrichting volgens een maatschappelijk verdrag minder slaagde en in 1814 het oude, zooveel als mogelijk was, terug deed keeren, bleven deze wetboeken gelden. Ook in ons land kwam men onder invloed van deze, uit het natuurrechtelijk denken voortgekomen, juridische denkrichting. Maar den inhoud van die wetboeken had het natuurrechtelijk denken niet kunnen vaststellen, omdat de methode daarvoor te kort schoot. Het klassicisme had ertoe geleid, uit het Romeinse recht te putten, waardoor de inhoud betrekkelijk en willekeurig bleef.

In de Zuid-Duitsche staten had Napoleon de Franche wetboeken ingevoerd en nu kwam men in 1814 voor de vraag te staan, of men tot het historisch gegroeide recht zou terugkeeren of ook wetboeken zou gaan eischen. Hierover ging de beroemde polemiek van Thibaut en von Savigny. Het geschrift van dezen laatste heet: « Vom Beruf unserer Zeit für Gesetzgebung und Rechtswissenschaft ». Het streven, om voor alle tijden en volken het recht te willen vaststellen, noemt von Savigny hoogmoedig. De zin voor de geschiedenis vraagt zich af, hoe het recht zich in werkelijkheid in de gedachten heeft ontwikkeld bij de volken. Zij bezitten een gezamenlijke overtuiging, die de leden tot een geheel verbindt.

Deze volksgeest is de bron van het recht. Oorspronkelijk uitsluitend de bron, krijgt zij later een juridische recht naast zich, maar zij blijft bestaan. Het is gewoonte-recht. Onjuist is het, dit geheel door wettenrecht te willen verdringen,

zoals in Frankrijk is geschied. Zelfs bij de Romeinen gold het gecodificeerde recht nimmer uitsluitend. Het recht is veel meer het leven der menschen zelf, op een bijzondere wijze beschouwd. Daarom is studie van het bestaande recht noodig, voordat men tot het samenstellen van een wetboek kan overgaan. De aanhangers van het natuurrecht beschouwen hun gedachten ten onrechte voor algemeen geldend, omdat zij de herkomst ervan niet kennen. Alleen historische zin kan ons ervoor behoeden, dit te doen.

Als men hierna overgaat tot bespreking van het programma, moet allereerst opgemerkt worden, dat de historische school het bestaan van een rechtsgedachte veronderstelt in tegenstelling met die van het natuurrecht. Hoewel de Neokantianen een onderzoek in den geest van de historische school afwijzen, is het toch niet vreemd aan den tegenwoordigen tijd, nu men in Duitsland ontologisch en realistisch gaat denken. Ten onrechte heeft men de gedachte «volksgeest» afgewezen, omdat deze geen scherp bepaalde gedachte was. Want historische studie leert ons, dat daarmede bedoeld werd het voor dien tijd nieuwe verschijnsel van de nationale bewegingen, die vorige eeuwen met haar uitsluitende kabinetspolitiek niet kenden. Dan is niet afwijzen de taak van de wetenschap van het denken, maar nader onderzoek van dit sociale verschijnsel, waartoe de moderne wetenschap betere bijdragen heeft geleverd.

De nationale geestesstromingen hebben op het denken in dien tijd een zoo groote kracht uitgeoefend, dat men in den dominerenden stroom van de wijsbegeerte, evenals in de middeleeuwen het individu weer is gaan opvatten als deel van het geheel en niet meer als uitgangspunt van het denken.

Voor de historische school is de volksgeest meer dan enkel nationaal reveil, maar een steeds in het volk bestaande grootheid en bron van het recht.

Het betreft hier een geestelijk verband, dat juist in de Fransche revolutie ontbonden was en, omdat het ongekend was, ook de anarchie tot iets onverwachts maakte. Men kan hier collectief-psychologisch verklaren, maar ook individueel beschouwd, is dit wel mogelijk, mits men maar den mensch bestudeert in zijn geestelijken, sociaal groei, een methode, die ook aan het rationalisme vreemd is. Men moet er dan oog voor hebben, dat de kritische geeshouding bij de opvoeding van den mensch nimmer voorop kan staan, dat hij integendeel lijdelijk in zich moet opnemen de noodzakelijke kennis voor het ambt, waarvoor hij wordt opgeleid, waarin vaak een ervaring van eeuwen is opgehoopt.

Hetzelfde geldt voor oordeelen over goed en kwaad, recht en onrecht, dus zeden en levenshouding. Kritiek en zucht naar anders in het begin geldt voor onwil of onvermogen en het zijn gevoelens van goed- en afkeuring, dus van aangename en onaangename aard, niet redelijke gedachten, waardoor zich het geestelijk geheel van de maatschappij handhaaft. Overwegend is de mensch geestelijk bepaald door de traditie van de beschaving en zijn individualisme is slechts gering, daarbij vergeleken, zelfs bij de allergrootsten.

Is dit niet slechts een redelijke verklaring van bestaan en overdracht van de maatschappelijke zeden en niet van het recht? De historische school zegt, dat dit onder het recht is te rekenen. Is dit juist? Meestal beschouwt men het recht als iets, dat niet in, maar tegenover het sociale leven der menschen staat in den vorm van wet of overheidsvoorschrift.

Maar dan bestaat er geen recht, voordat dit opgeschreven is, en zijn er samenlevingen zonder recht, maar waar zeden dezelfde functie verrichten. Het moderne leven geeft voorbeelden, dat deze zeden het recht verdringen, bijv. in het staatsrecht door het parlementaire stelsel en in de rechtspraak door de arbitrale rechtspraak, feiten, die door rationalistisch denken van de oude juristschool aanvaard moesten worden, wilde het juridisch denken niet te zeer van het werkelijk leven vervreemden. Zoo werkt dus het denken van de historische school onder de rechtsgedachte begreep, in op het hedendaagsche rechtsleven, om het moderne staatsbeeld zelfs te bepalen.

Onjuist is de gedachte van de school van van Savigny om in de opteekening van het recht slechts te zien een vaststellen van bestaand recht, daar nieuwe verhoudingen ook om een regeling daarbij vragen en het motif tot de opteekening vormen. Maar de wetgeving kan in de maatschappij, welke geestelijke samenstelling nog grootendeels onbekend is, nimmer als positivum maar slechts als negatium werken en de achtentiende eeuw dacht hieromtrent dus verkeerd. Aldus zou de rechtswetenschap niet meer worden dan elkaar opvolgende theorieën, die slechts als tegenstellingen elkaar opvolgen, om nieuwe verhoudingen te schilderen of bestrijden, terwijl de groei of het afnemen van het geestelijk organische leven van de maatschappij de bepalende factor is. Nog bij den inhoud van de wet, noch bij dien van de gewoonte kan het denken over het recht zich neerleggen, zoals Cicero reeds verkondigde, ofschoon dit voor ons in de praktijk van het leven plicht is. Maar wij moeten daaruit analyseeren, wat men daarmede algemeen beoogt, het handhaven of scheppen van normale levensverhoudingen, den vrede, zoals het Germaansche recht het noemde. De samengesteldheid en de ontwikkeling van het moderne leven, maakt aanvullende wetgeving noodzakelijk en het etische element kan daarbij nimmer worden gemist, wil geen eenzijdige machtsstrijd plaats vinden. Maar vaak verzet het natuurlijk rechtsgevoel van individu of groep zich tegen ruimer sociaal-ethisch denken, de grootste hinderpaal over het recht en den vrede. In dien zin moet het diepzinnige woord van van Savigny worden verstaan, dat het een moeilijke zaak is, den historischen zin dan tegen zich zelf te keeren?

GEDACHTENWISSELING

Van de gelegenheid tot gedachtenwisseling maakte gebruik Mr. Van Deventer, die verklaarde, dat de inleider het gegeven recht, het staatsrecht, wat al te zeer onderschat. Als de Staat het noodig acht, recht te produceren, doet hij dat niet alleen ter vermindering van rechtsconflicten, maar ook om iets te construeren. De inleider heeft te weinig onderscheiden tusschen het inductieve rechtsgevoel, het dogmatische — en het zuiver historisch te waardeeren rechtsgevoel.

Voorts is de sociale wetgeving niet alleen een middel van de groepen om zich te handhaven.

Mr. dr. A. Spanjer wees erop, dat er een tref-

fende analogie bestaat tusschen de historische school op het gebied van het recht en die op het gebied der economie. De school op laatstgenoemd gebied heeft niet getracht, het denken door het denken te weerleggen, maar stelt tegenover de deductieve methode een verzameling historische feiten. Spr. acht onjuist, dat de rechtsfilosofie alleen formele criteria zou geven. De zwakheid der historische school was, dat zij aan het critische denken niet de plaats heeft gegeven, die het toekwam.

Mr. dr. J. J. Boasson merkt op, dat de inleider te uitsluitend den nadruk heeft gelegd op het critische element bij de filosofen en niet in het licht heeft gesteld, dat ons cultuurleven veel te danken heeft aan het opbouwende element, dat hun ook eigen is.

Voorts zeide spr., dat ook hij het tegenwoordige gewoonterecht zich veel welbewuste rede-nering laat gelden, waardoor het eigenlijk maar weinig verschilt van het positieve recht. Zeer groote stukken positief recht sluiten zich heel nauw aan bij het recht, dat zich in de maatschappij al heeft gevormd. Toen de ziektewet-Talma in 1929 in werking trad, sloot zij zich aan bij den groei van het maatschappelijk leven. Iets dergelijks geldt voor de land- en tuinbouwongevallenwet en voor de erkenning van de zuivelcentrale door den wetgever bij de pas behandelde zuivelwet.

De voorzitter verklaarde, dat de inleider veel te ver gaat in zijn sociologische opvatting en in zijn verwerping van de kenneriekritiek in verband met het recht. De inleider is min of meer gekomen in de stemming: «De maatschappij dringt op ons aan en wat geeft al dat speculeren op zekere mogelijkheden!» Als men het critisch onderzoeken van het denken over het recht wegijfert, aanvaardt men geen kennistoetsend probleem. Het is eigenlijk de oude strijd van denken of ervaring. Maar hoe is ervaring van het recht op te vatten? Hoe is wetenschap van het recht eigenlijk mogelijk? De inleider meent, dat de feiten van het leven het recht zelf aangeven. Het leven geeft echter tal van verhoudingen, die als onrecht worden gevoeld. Elk rechtsoordeel ten slotte is een synthetisch oordeel a priori. Men kan nooit vanuit de zuivere ervaring overgaan op een waardeoordeel. Waar is, dat men er met het zuivere deduceren niet komt. Maar de rechtsfilosofie kan zich van kennistoetsende vragen niet vrijhouden. De inleider zegt, dat de maatschappij in den mensch het recht bewustzijn plant, maar dit is een sprong naar het andere gebied en kennistoetsend onmogelijk. De inleider kan niet ontkomen aan de noodzakelijkheid, zich kennistoetsend op deze dingen te bezinnen.

Jhr. von Schmid, de debaters beantwoordende, zeide dat zij wat spr. b.v. over het oud-Germaansche recht heeft gezegd, van toepassing verklaren op de hedendaagsche maatschappij. De abstracte denkers zijn rijk in het construeren van abstracte gedachten, maar arm aan kennis van het maatschappelijk leven. Het denken zelf is ook een sociaal feit.

Jegens den heer Van Deventer merkte spr. op, geenszins beweerd te hebben, dat geen bewuste ordening zou plaats hebben bij de wetgeving.

Spr. heeft trachten te komen tot een materiele rechtsgedachte, terwijl de meeste rechtsgedachten formeel worden gegeven. Men moet uitgaan van een zoo groot mogelijke kennis van de realiteit, van de gedragingen der menschen en van de factoren, waarvan zij afhankelijk zijn. De voorzitter heeft met een woord van dank aan den inleider de vergadering gesloten.

Bibliographie

Mr. B. H. D. HERMESDORF. — De betekenis van het Romeinsche Recht voor den aanstaande Jurist. Brussel, Standaard Boekh. 1932.

In de uitstekende serie boeken uitgegeven door het Vlaamsche Rechtsgenootschap te Leuven is onlangs de openingsles verschenen welke Prof. Mr. Hermesdorf gegeven heeft aan de Leuvense Hoogeschool bij den aanvang van zijn Nederlandsche cursus over het Romeinsche recht.

De verschijning van deze brochure heeft een bijzonder betekenis omdat zij een eerste bewijs vormt van het nut en de noodzakelijkheid van samenwerking op cultureel gebied van de wereld der geleerden in Vlaanderen en in Nederland.

Specialisten in het Romeinsch recht zijn in ons land een zeer groote zeldzaamheid en geschikte hoogleraren voor het bezetten van een leerstoel in dit speciale vak zijn hier niet voor het grijpen. De Leuvense Hoogeschool heeft dan ook het uitstekend gedacht gehad een beroep te doen op den jongen geleerde Hermesdorf, die sinds 1928 het Romeinsche recht doceert aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen.

Deze aanstelling van Nederlandsche leerkrachten in onze Belgische Hoogescholen heeft steeds op verzet gestuit. Het is nochtans ten zeerste in het belang der Vlaamsche wetenschappelijke cultuur dat nu en dan op Noord-Nederlandsche geleerden een beroep worde gedaan om de moeilijke overgangperiode, die wij thans in de Vlaamsche gewesten beleven, door te komen. Wil men raken tot een volledige en schitterende opbloei van onze Vlaamsche wetenschap, dient er, waar soms in onze eigen rangen voor zekere vakken de bevoegde leerkrachten zouden ontbreken, zonder aarzelen beroep gedaan te worden op onze Noord-Nederlandsche stamgenooten die aldus onze Vlaamsche studenten in de gelegenheid zullen stellen zich volledig in te werken in den onschatbaren rijkdom der Nederlandsche wetenschap.

Het flinke initiatief genomen door de Leuvense Hoogeschool voor den Nederlandschen cursus van het Romeinsche recht dient dan ook onvoorwaardelijk geloofd en de openingsles van Prof. Hermesdorf, die voor ons ligt, bewijst dat geen betere keuze kon gedaan worden.

Vóór enkele jaren lazen wij met de meeste belangstelling de openingsles van dezen hoogleraar aan de Universiteit te Nijmegen getiteld: «Enkele beschouwingen over het Romeinsche recht in verband met het academisch statuut», waarin op doordringende wijze het verband wordt aangetoond tusschen de moderne rechtspraktijk en de wetenschappelijke studie van het Romeinsche recht.

Hetzelfde vraagstuk wordt van uit een ander punt belicht in de brochure die het voorwerp uitmaakt dezer bespreking.

Schrijver onderzoekt op uiterst klare wijze

welke de redenen zijn voor dewelke, niettegenstaande alle tegenkanting, vastgehouden wordt aan het Romeinsche recht als academisch leervak en hij ontwikkelt vooral twee van deze redenen, namelijk het bijzonder gehalte van het logisch-juridisch denken van den Romeinschen jurist en zijn aanpassen van de rechtsvoorschriften aan de behoeften van het steeds wisselende rechtsverkeer.

Deze twee onderdelen van den arbeid der Romeinsche juristen worden toegelicht aan de hand van voortreffelijke gegevens uit de evolutie van het Romeinsche rechtsleven.

Aldus ingezien is het Romeinsche recht niet het onbeduidende en overbodige vak waartegen zoovelen heden ten dage ten strijde trekken, maar het is een allerschitterendst voorbeeld van de aanpassing der gerechtigheid aan de werkelijkheid. Het is, zoals schrijver het noemt, «een allerkostbaarst bezit dat leeft en steeds nieuw leven wekt».

Met een hoogleeraar die op deze wijze zijn taak opvat, is er voor de studie van het Romeinsche recht aan de Leuvense Hoogeschool een heerlijke toekomst weggelegd.

De La Responsabilité des Administrateurs dans les Sociétés Anonymes, door J. M. Marx, uitgave Maison Ferd. Larcier, Brussel, & A. Rousseau, Parijs 1932.

In zijne inleiding zegt de schrijver zeer duidelijk dat de wet van 25 Mei 1913 de individuele vorderingen der aandeelhouders tegen de beheerders heeft bemoeilijkt. Hierdoor is bij vele beheerders de meening ontstaan dat hunne verantwoordelijkheid minder zwaar is, of toch dat zij zoo goed als gevrijwaard zijn tegen dergelijke vorderingen.

Niets is nochtans minder waar, en nu tengevolge der crisis de faillissementen zich vermenvuldigen, wordt opnieuw de verantwoordelijkheid der Beheerders van Naamlooze vennootschappen ter sprake gebracht.

De beheerders hebben er dan ook belang bij te weten wanneer en in welke mate zij aansprakelijk kunnen gesteld worden. Dit is het doel van dit zeer degelijk werk.

De schrijver onderzoekt achtereenvolgens de verantwoordelijkheid der beheerders tegenover de vennootschap die zij beheeren, tegenover de aandeelhouders en tegenover derden. Verder geeft hij de ontleding der bijzondere verantwoordelijkheid bij kapitaals-verhooging.

Zijn werk sluit met een overzicht der verjaring toepasselijk op de onderscheidene vorderingen, en een onderzoek der bevoegdheid der rechtbanken voor deze gevallen.

Dit boek is een volmaakt vade-mecum voor alle beheerders van maatschappijen; het geeft een volledig overzicht van de rechtsleer en de rechtspraak, en bevat tal van nuttige aanduidingen en verzendingen, zoodat het alle aanbeveling verdient.

I. V.

Rechterlijk leven

EERE-RECHTER JOS. BOSSYNS

Een geboren Sinjoor, een self-made man, een groot menschenkenner, een echt Antwerpsch figuur.

Ruim twee en dertig jaren lang zetelde hij als rechter op onze Handelsrechtbank; onlangs diende hij zijn ontslag in en werd tot eere-rechter gepromoveerd.

Zoo konden wij toch van hem niet scheiden en wij besloten hem in zijne prachtwoning te gaan opzoeken om eens gemoedelijk ons hart te openen ter gelegenheid van dit vertrek.

We waren vrij talrijk; er waren Franschspreekende, Vlaamschspreekende, liberaal- en katholiek gearpakerde en nog niet te parkeerens confraters; maar we waren er allen uit sympathie voor den eere-rechter Bossyns.

«Komt binnen, Vrienden» zoo luidde de welkomsroep van den feesteling, die, diep in de zeventig jaar, het voorkomen heeft van nog een sterke zestigjarige.

Er moest toch een woordje gezegd worden, zoals het past op dergelijke bezoeken. Confrater Jos. Stoffels was de aangeduide woordvoerder en moet dit nog gezegd worden, hij deed het fijn, geestig, maar bijzonder gemoedelijk.

Wie was die kwade tong die zegde dat het wel de eerste maal was dat Stoffels waarlijk meende wat hij zegde?

Eere-rechter Bossyns stierf een traan van voldoening, dankte innig voor die bliken van sympathie en leerde het hem aangeboden portret aan zijn kleinzoon, confrater Bossyns, op voorwaarde dat het in zijne studie zou prijken. Dat zullen wij van dichtbij nagaan.

En nadien bleven wij nog lang praten en proeven; wij waren er goed en bleven er lang. De gansche feestelijkheid was overgoten met een schoonen, luimigen, jovialen Antwerpschen geest, die zoo onmisbaar is, bijzonder voor onze jonge confraters, om de goede confraterniteit tusschen ons, maar dan tusschen ons allen, te bewaren.

Balieleven

TUCHTRAAD DER BALIE VAN ANTWERPEN

Op Zaterdag, 2 Juli, werden de verkiezingen voor het Stafhouderschap en den Tuchtraad voor het jaar 1932-33 gehouden.

Mr Ch. Bauss werd tot Stafhouder gekozen. Tot leden van den Tuchtraad werden verkozen: Mr A. Van der Cruyssen, Mr E. Temmerman, Mr J. Leclerf, Mr R. Van Santen, Mr C. Smeesters, Mr R. Van Reeth, Mr G. Van Doosselaere, Mr H. Van Oekel, Mr Ch. Boelens, Mr P. Gryspeerdt, Mr W. Koll, Mr J. De Raedemaeker, Mr P. De Schryver en Mr L. Elebaers.

AANSTELLING VAN MR CH. BAUSS ALS STAFHOUDER DER BALIE VAN ANTWERPEN

De aanstelling van den zoo geachten en sympathieken confrater Mr Ch. Bauss als stafhouder der balie van Antwerpen mogen wij in het Rechtskundig Weekblad niet onopgemerkt laten voorbijgaan.

Het is de tweede maal dat Mr Bauss door zijne confraters tot den eerepost van stafhouder verheven wordt. Zuiks zegt voldoende hoezeer hij de achtting en de eerbiedige sympathie geniet van gansch de Antwerpsche Balie.

Mr Bauss verdient zulks ten volle, niet enkel door zijn groote geestesgave, waardoor hij sedert meer dan 50 jaar aan de balie een van de allerschitterendste figuren geweest is, doch ook door zijn aangeboren minzaamheid en zijn welwillende hulpvaardigheid.

Wanneer vorige Zaterdag Mr Bauss tot stafhouder werd uitgeroepen werd hem door de zeer talrijk opgekomen confraters een diepgevulde hulde gebracht en zijn aanstelling werd met langdurig handgeklap begroet.

Mr Bauss sprak nadien een schitterende geïmpromiseerde redevoering uit die van zeer groote betekenis was. Het is vroeger steeds de traditie geweest dat de stafhouder bij zijn aanstelling uitsluitend Fransch sprak. Slechts het vorige jaar heeft Mr F. Zech met deze traditie gebroken en voor het eerst na de Fransche rede ook enkele woorden tot de Vlaamsche confraters gesproken.

Mr Bauss is met breed en hartelijk gebaar dezen nieuwen weg opgegaan. Zijn fijnvoelende geest heeft zich uitstekend rekenschap gegeven van de verhoudingen en de verlangens, zoals ze thans na de Antwerpsche balie bestaan.

En, na in de Fransche taal den stafhouder Mr Temmerman bedankt te hebben voor zijn hartelijke welkomsrede en hem de zoozeer verdiende hulde gebracht te hebben voor de schitterende wijze waarop hij zijn zware taak heeft vervuld, wendde Mr Bauss zich in een sierlijk Nederlandsch tot zijn «Vlaamsche vrienden».

En heel het merkwaaardigste gedeelte der rede van Mr Bauss werd dan ook in het Nederlandsch uitgesproken.

De nieuwe stafhouder wees vooral op de wijzigingen die zich in het rechterlijk leven zouden voordoen tengevolge van de nieuwe wet op de Vervlaamsching van het Gerecht, die binnenkort zal gestemd worden en het was de oude strijder voor het recht die zich deed gelden wanneer Mr Bauss uitriep:

«Welke ook de bepalingen van deze wet mogen zijn, één enkel betrachten moet de advocaten bezielen, de eerlijke en stipte toepassing van het wettelijk voorschrift. Geen middeljes om de wet te ontduiken, geen weerspannigheid tegen den wil van den wetgever, doch wanneer eventuele conflicten zich zouden voordoen, moeten ze steeds binnen het kader der wet en door den geest van ware confraterniteit worden opgelost».

Dit was een taal naar het hart van al de aanwezigen en er werd dan ook aan Mr Bauss een ovatie gebracht die geen einde nam.

Hoe komt het toch dat enkele oudere leden der balie, die tot het geslacht van Mr Bauss behooren en die de eersten hadden moeten zijn om zijn aanstelling uitbundig te begroeten, zich deden opmerken door het feit dat zij in tegenstelling met al de confraters de rede van Mr Bauss niet toelichtten? Is het omdat de stafhouder Nederlandsch gesproken had?

Het Rechtskundig Weekblad houdt er aan van aan Mr Bauss naast de hartelijke sympathiebetuigingen die hem bij zijn aanstelling werden gebracht ook zijn eerbiedige hulde aan te bieden.

JONGE BALIE TE BRUGGE

VERGADERING VAN 5^e JULI 1932

Op 5 Juli hield de Jonge Balie haar laatste vergadering van het rechterlijk jaar.

Naar het voorschrift van de standregelen, werd het bestuur op deze vergadering hernieuwd.

Mter Richard de Clerck werd van secretaris tot voorzitter bevorderd. Mters Rosseneu en Vanden Busse werden aan het bestuur toegevoegd als afgevaardigde bij de conferenties en secretaris en Mter de Crombrugge de Loringhe en Kesteloot bleven zetelen respectievelijk als schatbewaarder en directeur.

Het verslag over de kastoestand werd voorgedragen en was gevolgd door de regelmatig bij ons opgedichte verslagen over de jongste rechtspraak in de verschillende rechtsvakken.

Daarna zong de aftredende voorzitter Mr Jos. de Vestele zijn zwanenzang waarin hijzelf toonen onderkende die blijde waren om het geleverde werk en om de vooruitzichten die hij schitterend heette vermits het nieuw bestuur, naar zijn meening, ideaal samengesteld was, en ook toonen die treurden om wat er nog te kort geweest was. De voorzitter had berouwen, maar meende dat het nieuw bestuur het vast voornemen moest maken.

De nieuwe voorzitter dankte zijn voorganger en achtte zich gelukkig dat deze, ingevolge de statuten nog voor twee jaar van rechtswege tot het bestuur behoorde. Samen met hem en met zijn nieuw bestuur zou hij beproeven het nieuwe jaar nog beter te maken dan het oude.

TUCHTRAAD DER BALIE VAN DENDERMONDE

Op Zaterdag, 2 Juli, werden de verkiezingen voor het Stafhouderschap en den Tuchtraad voor het jaar 1932-33 gehouden.

Mr P. Michiels werd tot stafhouder verkozen. Tot leden van den Tuchtraad werden verkozen: Mr R. Verhofsede, Mr J. Cooremans, Mr P. M. Orban, Mr A. Broekaert en Mr Ch. Calewaert.

KORPS DER PLEITBEZORGENS VAN HET BEROEPSHOF TE BRUSSEL

TUCHTKAMER 1932-1933

Voorzitter: Mr Boisacq.
Sindicus: Mr Demeuse.
Verslaggever: Mr Lermusiaux.
Secretaris: Mr Cox.

ONDERSCHIEDING

Wij hebben het genoegen aan onze lezers te kunnen mededeelen dat Mr Gaston Craen, lid van den beheerraad van het Rechtskundig Weekblad, een vleeiende onderscheiding te beurt is gevallen. Vóór enkele weken werd hem door de C. R. B. Education Foundation Inc. uit New-York een «fellowship» toegekend voor de Vereenigde Staten van Amerika tijdens de periode 1932-1933.

Onze sympathieke confrater zal op 9 September aanstaande vertrekken met s.s. «Westernland» om te gaan studeeren aan de Columbia University te New-York.

Wij wenschen hem van harte geluk en goede reis!

Uitgever: Drukk. «Themis».

Best.: R. Van Cauteren

Korte Ridderstraat, 22, Antwerpen. — Tel.: 200.95